

## Miha Mazzini

### *Zbiralec imen*

Pet veličastnih, Sklad "Vladimir Slejko", Ljubljana 1993

Ob petih veličastnih ali, če hočete, najveličastnejših slovenskih romanih z letnico 1993, ki jih je še veličastneje "podprl" sklad Vladimirja Slejka, so se kritiška peresa doslej že dobro nalomila. Večini zapisov je, tako se zdi, skupno to, da njihovi pisci o obravnavanih delih pravzaprav nimajo kaj bistvenega povedati. Pet avtorjev v petih romanih, pokrivajočih pet žanrov in osvajajočih pet svetov - številka pet in štiri "ključne" besede, avtor, roman, žanr in svet, naj bi bili tudi v prihodnje prepoznavni znaki redne Slejkove zbirke - namreč ni pripravilo najboljših poligonov za interpretacijo. Razpisati bi se bilo mogoče o moči oziroma nemoči izrazito žanrskih literarnih izdelkov, a se o žanrih v vseh umetnostih pri nas že tako preveč govori. Večino takih literarnih poskusov v zadnjem času težko presojamo drugače kot prispevke k (slovenski) "umetnostni" modi ali kot ceneno zadovoljevanje ne posebej zahtevnega bralnega občinstva. Kakorkoli, romanom iz imenovane zbirke ne more pomagati niti propagandna oznaka na hrbtini strani, ki napoveduje "branje za sleherno čustveno stanje". V opravičilo dobrega pisca pa lahko zapišemo, da je tokrat v lovu na nagrado nemara namenoma pozabil na elitnega bralca in se prepustil okusu množičnega bralstva oziroma tistih trideset tisoč Slovencev, ki naj bi se v veselju ali žalosti odzvali klicu njegovega sveta.

Med pet izzivalcev za veliko nagrado se je z novim literarnim poskusom uvrstil tudi Miha Mazzini. Ob naslovu *Zbiralec imen* najprej pomislimo na *Zbiralce nasmehov*, prozni prvenec Marijana Pušavca. A podobnost je le v naslovu. Mazzini nas ne poskuša navdušiti z žgečkljivimi dogodivščinami svojih junakov, nekaj "krepkimi" prizori ali sanjsko nostalgijo. Njegov roman tudi ni obremenjen z oznako "erotično" ali celo "pornografsko", lahko pa ga, če hočete, imenujemo "nekakšna kriminalka" ali "nekakšna grozljivka". Nekakšna zato, ker je pravzaprav oboje, saj se pisec načrtno izmika strogim pravilom tako prvega kot drugega žanra.

Zgodba se začne in konča na nekem ne posebej živahnem otoku. K otočanom, ki imajo svojo desetletja skrbno varovano skrivnost, mora zaradi zapleta pripluti nekaj celincev. Ti se napotijo k zapuščeni, a "zaznamovani" hiši (zverno, da petdeset let ni

nihče poskušal stopiti vanjo - kako nenavadno! - čeprav je na podbojih vseskozi visel (ključ). Začetek romana obeta nevarno literarno pustolovščino: "Zbogom. Spi. Čakaj." In nekoliko pozneje: "Miruj, leži, čakaj. Prišli bodo in takrat boš vstal." S temi iniciacijskimi besedami slovesa neka tujka, najverjetneje Indijka, žena mrtvega diplomata, zapusti sina, dečka z žalostnim pogledom (ki se bralcu zaradi nenavadne usode takoj zasmili in že zato prikupi). Takrat postane zbiralec imen.

V nadaljevanju spremljamo spretno prepleteni vzporedni pripovedi o počitniški pustolovščini štirih mladeničev, sošolcev Rafa, Maxa, Sama in Lojzeta, ter o Aninem obisku strica Aca. Njihove poti se v ustreznem trenutku seveda usodno prepletejo. Mladi bralec bo nemara upal na vznemirljivejši ljubezenski zaplet, a zgoditi se mora kaj dosti usodnejšega od ljubezni! Zaplet doseže vrhunec, ko eden izmed fantov v kleti skrivnostne vile odkrije jantarne kapljice, v katerih so zbrana imena. Dogajanje je čedalje grotesknejše, ko stopi na prizorišče še deček z metuljčkom, ki - čeprav ne govori - vsakogar vpraša po imenu. Z brezimnimi se začno dogajati čudne stvari. Akcija steče kot v najprepoznavnejših ameriških filmih; veliko je lovljenja, skrivanja, sekanja, lomljenja, celo vožnje s tankom, ki je dotlej kot spomenik sredi vasi spominjal na vojne vihre.

Domislilo z imeni, jantarjem in drugimi "pripomočki" mora pisec nekako podkrepiti. Bralcu pove, da obstaja sekta, katere svečeniki zbirajo imena; ko bodo zbrali vsa, bodo utelesili Boga (Bog naj bi se pri stvarjenju sveta razdelil med vsa živa bitja). O Bogu je, mimogrede povedano, v romanu rečeno še marsikaj, vendar presojo prepuščam vam. Treba pa se je pregristi tudi skozi strani, napolnjene z (računalniško obdelanimi) zločini, ki si sledijo z neznansko naglico, čeprav strukturno - glede na približevanje razpletu - delujejo zaviralno, vsekakor pa povečujejo obseg romana.

Roman *Zbiralec imen* od bralca ne zahteva kaj dosti miselnega napora - čeprav smo ga pogojno imenovali kriminalka (menda res samo zaradi množice gnusnih zločinov) - hkrati pa mu manjka tudi resnično vznemirljivih mest, kjer bi, denimo, drhteli od groze (gre torej za "zmehčano" različico grozljivke). Čeprav se je Mazzini lotil dela s pomočjo nekaterih preverjenih literarnih obrazcev in jih, vsaj na koncu, pospremil z nekaj ironije, mu je spodrsnilo predvsem tam, kjer je namera, da bi bilo ozračje v romanu kar se da fantastično, zadela ob nujno potrebno "navadno ogrodje".

"Mlada slovenska proza" je tako bogatejša še za enega zbiralca. *Zbiralec imen* prepuščamo v branje predvsem najstnikom, ki bodo s pomočjo bujne domišljije v njem nemara našli kaj več kot samo srednje napeto literarno štorijo in nekoliko vulgarno "interpretacijo" nekaterih - sicer kar dobro prekritih - svetopisemskih rekel.

Mateja Komel Snoj